ROLUL ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE, CA ŞI ACTOR GLOBAL, ÎN DEZVOLTAREA DEMOCRAŢIEI DIN REPUBLICA MOLDOVA

Ion CIOBANU

Formarea Republicii Moldova şi punerea bazelor sistemului politic democratic în condiţiile pe care le cereau şi în mod obiectiv le dictau realităţile de la începutul anilor `90 au angrenat ţara noastră într-un amplu proces de transformări sistemice şi aceste modificări au fost strâns legate de procesele de globalizare, de deschiderea hotarelor ţării, de obţinerea suportului european şi internaţional care permit promovarea şi susţinerea acelor reforme de modernizare a ţării. Astfel, în condiţiile globalizării, întregul sistem internaţional contemporan a devenit tot mai complex, bine organizat instituţional. În noile condiţii, statele ce au pornit pe calea democratizării s-au angajat într-un amplu proces de restructurare şi modernizare pentru a-şi consolida instituţiile statale, dar şi pentru a ajusta politicile lor la provocările pe care le aduce globalizarea (plurilingvismul populaţiei, standardizarea tehnologică, diversitatea şi omogenizarea culturală, mondializarea economică, boli şi maladii, terorismul, migraţia etc.) asupra stabilităţii

propriilor instituţii şi procese social-politice, economice şi cultural-identitare.

În acest articol, sunt prezentate o serie de proiecte elaborate şi implementate în Republica Moldova de către Organizația Națiunilor Unite (ONU), Agenţia Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) şi Banca Mondială, proiecte care sunt axate pe promovarea şi dezvoltarea democraţiei în Republica Moldova. În scopul de a promova bunele practici și de a formula anumite propuneri care să contribuie la eficacitatea dezvoltării şi implementării de strategii şi politici privind democraţia, putem remarca rolul pe care l-au avut actorii globali sus-numiţi, structuri care au desfăşurat ani la rând diverse programe ce ţin de subiectul democraţiei în Republica Moldova. Aceste proiecte au generat efecte asupra organizațiilor care le implementează, asupra factorilor de decizie, dar și asupra regiunilor în care sunt implementate. Prin aceste proiecte s-a urmărit în complex consolidarea democrației prin dezvoltarea diverselor mecanisme care să permită funcționarea eficientă a sistemului politic, astfel încât să asigure o bună guvernare care să aibă ca efect asigurarea statului de drept, o economie de piață funcțională și reducerea decalajului de dezvoltare dintre regiuni.

Republica Moldova a aderat la ONU la 02 martie 1992, iar de atunci, ONU sprijină Republica Moldova în atingerea obiectivelor sale de dezvoltare majore şi în îndeplinirea viziunii sale, şi anume, cea de a deveni o ţară europeană modernă şi prosperă [1, p.4]. Astăzi, peste douăzeci de agenţii rezidente şi nerezidente ale ONU, fonduri şi programe activează pe teritoriul Republicii Moldova. În vederea asigurării unei coerenţe programatice între diferite entităţi ale ONU, misiunea ONU în Republica Moldova a adoptat modelul „Unitate în Acțiune”, care se bazează pe un cadru de parteneriat comun ce stabileşte priorităţi pe o perioadă de 5 ani, un cadru bugetar unic, un model eficient de mobilizare a resurselor complementare, precum şi o practică comună de desfăşurare a activităţilor.

Pentru o ţară în proces de tranziţie ca Republica Moldova, crearea parteneriatelor pentru dezvoltare cu actorii globali este indispensabilă în atingerea unui nivel de viaţă înalt pentru toată populaţia şi

integrarea ţării în structurile europene şi internaţionale. Unul din proiectele relevante în acest sens ale ONU în Republica Moldova îl constituie „Programul pentru democraţie” desfăşurat în perioada iulie 2012-martie 2017. Astfel, prin programul vizat ONU a urmărit consolidarea capacităților instituționale ale Parlamentului și Comisiei Electorale Centrale din Republica Moldova, prin îmbunătățirea funcțiilor de bază ale instituțiilor, sporind prezența aspectelor ce vizează dimensiunea de gen și drepturile omului în procesele politice și electorale.

Un alt program important pentru consolidarea democrației prin prisma asigurării drepturilor omului dezvoltat și implementat de reprezentanța ONU în Moldova este „Proiectul Susținerea Instituțiilor Naționale pentru Protecția și Promovarea Drepturilor Omului conform recomandărilor Comitetelor Convenționale ONU și Revizuirii Periodice Universale (UPR)” [2]. Scopul general al proiectului dat, care a fost implementat în perioada anilor 2014-2017, era axat pe protecția și promovarea efectivă a drepturilor omului, egalității și nondiscriminării în Republica Moldova, cu atenție deosebită acordată femeilor, minorităților, grupurilor marginalizate și celor vulnerabile. Consiliul pentru Egalitate și Oficiul Avocatului Poporului sunt cele două instituții naționale majore ce țin de domeniul drepturilor omului în Republica Moldova, activând în special în sectorul egalității, nondiscriminării, protecției și promovării drepturilor omului.

Printre proiectele iniţiate de Organizaţia Naţiunilor Unite din Moldova menite să consolideze democraţia din ţara noastră în perioada 2016-2018 este şi Programul „SCORE în Republica Moldova: Consolidarea coeziunii sociale”. SCORE – Indicele Coeziunii Sociale și Reconcilierii. Acesta este un instrument inovator conceput pentru a măsura durabilitatea păcii în societățile din întreaga lume. SCORE examinează două componente principale ale păcii – reconcilierea și coeziunea socială – și relația complexă dintre ele. Reconcilierea se referă la procesul de restaurare a coexistenței armonioase dintre grupurile care au fost anterior implicate într-un conflict violent, în timp ce coeziunea socială se referă la calitatea conviețuirii dintre oameni în propriul lor grup și cu instituțiile care îi înconjoară. Adițional la măsurarea reconcilierii și coeziunii sociale, SCORE mai

analizează componentele cultural-specifice ale păcii, care variază în funcție de diferite contexte și ajută la completarea și îmbogățirea analizei. SCORE este conceput ca un instrument adaptabil, fiind potrivit pentru societățile multietnice care au depășit un conflict şi se confruntă acum cu provocări simultane de consolidare a păcii și de consolidare a statului. Astfel, SCORE a fost utilizat în Cipru, Bosnia și Herțegovina, Liberia, Ucraina, Nepal și acum și în Republica Moldova. Pentru Republica Moldova, accentul este pus pe coeziunea socială, mai degrabă, decât pe reconciliere. Obiectivele acestui proiect sunt definirea și evaluarea nivelului de coeziune socială în Republica Moldova, precum și ajustarea intervențiilor ONU în țară pentru a sprijini mai bine realizarea coeziunii sociale. Printre rezultatele planificate fiind sporirea imaginii solide a relațiilor din interior, dintre și printre grupuri și stat.

Astfel, prin aceste proiecte s-a reuşit, într-o anumită măsură, pe parcursul a mai multor ani să se reunească efortul societăţii civile cu cel al clasei politice, pentru a crea un model de colaborare şi de comunicare între cetăţeni şi reprezentanţii aleşi, de informare şi de o mai bună implicare a cetăţenilor în viaţa publică şi politică a ţării.

Referinţe:

1. ZLATE, E. Deschiderea unui oficiu al ONU în Moldova. În: *Moldova Suverană*: cotidian social-politic, cultural de informare şi opinie. 21 mai 1994, p.4.
2. *Suport şi proiecte comune ale ONU.* [online]. [citat 29.03.2019]. Disponibil: http://md.one.un.org/content/unct/moldova/ro/home/our-work/joint-un-projects.html